

BREDASCHÉ

STAAT-, LETTERKUNDIG-

NIEUWS.

Dingsdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

14 Maart.

FRANKRIJK.

PARIS, den 11den Maart.

De kamer van afgevaardigden zal den 13den Maart te beslissen hebben over een voorstel van den heer *Duvergier de Hauranne*, strekkende om de geheime stemmingen in die vergadering geheel af te schaffen en een soortgelijk stelsel daaromtrent in te voeren als in Engeland gevolgd wordt. Opmerkelijk is het, dat in dat laatste land de radicale partij steeds op het invoeren van geheime stemmingen, zoowel bij het parlement als bij de verkiezingen, aandringt.

— Op het Palais Royal worden de laatste toebereidselen gemaakt voor de op handen komst van de Coburgsche Prinsen en hun gevolg.

— De *Moniteur Parisien* verzekert dat de aanleg van den spoorweg van Parijs naar Rijsel is toegestaan aan eene fransche en engelsche maatschappij van kapitalisten.

— Door een der bladen werd voor een paar dagen vermeld dat er een handelstraktaat tusschen Frankrijk en Engeland geteekend was; zulks wordt van de ministeriele zijde bepaald tegengesproken.

— Een ministerieel blad geeft te verstaan, dat onze consul te Barcelona, de heer *de Lesseps*, binnen kort eene andere bestemming zal krijgen.

— Uit Barcelona wordt geschreven, dat aldaar een reiziger van de Havanna was aangekomen, met het bericht, dat drie dagen vóór zijn vertrek, den 1sten Januarij, eene engelsche oorlogskorvet van *Campêche* was aangekomen, door den Spaanschen consul dier haven afgevoerd. Met die korvet zou de belangrijke tijding ontvangen zijn, dat gemelde stad, Vera-Cruz, St. Jean d'Ulloa en andere plaatsen van dat gedeelte van het onafhankelijke Amerika, ten gevolge van een' algemeenen opstand, de Spaansche vlag hadden opgeheschen.

— Men heeft de treurige tijding bekomen van eene vreeslijke aardbeving die het eiland Guadeloupe geteisterd heeft. *Pointe-à-Pitre*, een der aanzienlijkste steden van het eiland is bijna geheel verwoest geworden. Van de 56 suikermolens waren er slechts 3 overgebleven. Meer dan 1500 personen waren gekwetst of verminkt geraakt en velen hadden er het leven bij verloren. De aardbeving werd door brand gevolgd, welke schijnt vernield te hebben wat bij de aardbeving nog staande was gebleven. De equipagen van de op de reede liggende schepen hadden al het mogelijke gedaan om de inwoners van het ongelukkige eiland hulp toe te brengen.

De gouverneur van Guadeloupe heeft de volgende berigten van het ongeluk aan het gouvernement gezonden:

Basse Terre, 8 Februarij.

» Eene aardbeving die 70 sekonden geduurd heeft, heeft Guadeloupe in de grootste verhuizing gestort. Dezelve had heden morgen ten half elf ure plaats. Te *la Basse Terre*, zijn verscheidene kappen van huizen neêr gestort, vele huizen beschadigd en onbewoonbaar geworden; gelukkig is niemand omgekomen. Te *Saintes* zijn alle steenen huizen vernield geworden. De wijken beneden den wind hebben veel geleden; er zijn aldaar dooden en gekwetsten. . . . Op het oogenblik dat ik dit schrijf verneem ik dat *Pointe-à-Pitre* niet meer bestaat. Ik begeef mij terstond naar de plaats van het ongeluk."

Pointe-à-Pitre, van den 9den.

» *Pointe-à-Pitre* is geheel verwoest. 't Geen de aardbeving gespaard heeft is door den brand vernield geworden, welke weinige oogenblikken nadat de huizen ware ingestort, uitbarstte.

» Ik schrijf op de puinhoopen dezer ongelukkige stad, onder eene bevolking die brood noch verblijfplaats heeft, midden onder eene aanzienlijk getal gekwetsten (men zegt 15 tot 1800), vele dooden nog onder het puin begraven en wier getal men op verscheidene duizenden schat. De brand duurt nog voort.

» Alle gedeelten der kolonie hebben geleden. De stad *du Moule* is vernield en 20 inwoners zijn aldaar gedood. Ook het platte land heeft veel geleden van het ongeluk gehad. De burgten *Saint-Thomas, Saint-Louis, Port-Louis, Bertrand, Sainte-Rose* zijn onderst boven geteerd; overal tel men dooden en gewonden."

De gouverneur smeekt verder in zijn rapport de hulp van het gouvernement en van Frankrijk af, daar er ten gevolge van het ongeluk aan alles behoefte was. Dadelijk zijn dan ook van hier de noodige bevelen naar Brest, Toulon en Rochefort gezonden, om geld, genees- en levensmiddelen naar Guadeloupe te zenden, terwijl op de eerste zittingen van de kamers een credietaanvraag ten behoeve van Guadeloupe zal gedaan worden.

Het eiland *Martinique* schijnt slechts weinig door bovenvermelde aardbeving geleden te hebben.

— Uit *Maltha* schrijft men van den 3den Maart:

» De tijdingen uit *Indie* heden morgen met de stoomboot *Liverpool* ontvangen, gaan tot den 2den Februarij: In *Sinda* was het zeer onrustig, de koorts maakte aldaar vele slagtoffers. — In *Dundekund* werd de rust gehandhaafd door eene magt van 14,000 man. — Het kamp van *Ferozepore* moet den 15den Januarij ontbonden; de troepen moeten naar hunne verschillende vaste standplaatsen vertrokken zijn. — *Akbar-khan* was, naar men zeide, te *Kabul* met behulp der *Kussilbaokers* binnengekomen; *Schapor* had naar *Jelalabad* moeten vlieten.

In *China* had men ontdekt, dat de equipagen en de passagiers van twee op *Formosa* gestrande schepen, vóór het traktaat van *Nankin* gesloten was, vermoord waren geworden; de britsche gevolmagtigde had de straf der moordenaars gëischt. — De britsche factorij te *Canton* was den 7den December vernield en geplunderd geworden bij een ernstig oproer, waartoe de tegenwoordigheid van een groot getal engelsche matrozen aanleiding had gegeven. Op den 1sten Januarij, dagtekening der laatste tijdingen, scheen de rust hersteld, en *sir H. Gough* was naar *Indie* vertrokken, met vijf stat, 2 linterschepen, 5 stoombooten, 43 transportvaartuigen en bijna het geheele korps cipayers.

— Ter beurze van heden (11 Maart) waren genoteerd: 5 pCt. 120,60; 3 pCt. 82,20; Nap. r. 107,60; Spanje 27%; Rom. L. 106½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den Maart.

Uit *Berlijn* schrijft men van den 5den:

» *H. K. H.* prinses *Albert* is van 's Hage alhier aangekomen. — Heden is de Provinciale Landdag alhier met plegtigheid geopend. Onder de voorstellen, welke ter tafel zijn gebracht, behooren een nieuw strafwetboek; eene wet over de provinciale regten, enz.

— De kamer der *Wurtembergische* afgevaardigden heeft dezer dagen, op het voorstel van een harer leden, de loten, om van de Regering te verzoeken, dat aan alle hogere en lagere scholen inrigtingen voor lichamelijke of zogenaamde gymnastische oefeningen der leerlingen verboden zullen worden, met vrijlating echter van deze laatste, om aan die oefeningen af dan niet deel te nemen.

» Naar men verneemt, zullen de gevolmagtigden der Staten van het *Duitsche* tolverbond, gedurende dezen zomer, te *Karlsruhe* vergaderen.

» Uit *Innsbruck* heeft men nadere berigten nopens de veelvuldige sneeuw, welke in *Tyrol* in deze maand is gevallen; zoodanig zelfs als oude menschen zich niet kunnen herinneren. Den 5den Feb. lag dezelve 5 à 9 voeten hoog, zoo dat de gemeenschap langs vele wegen gestremd was. Op de *Toblacherfelde* lag de sneeuw 51 duim hoog. Bij *Abfaltersbach* stortte een sneeuwval in de *Drau*, welks water in zijn loop terughouden werd en over het land stroomde. In het district *Ampezzo* bereikte de sneeuw de hoogte van 92 duim; over den gantschen weg scheen eene lawine of sneeuwberg te liggen. Een sneeuwval, die los geraakt was, stortte op de zich aldaar bevindende brug, vernielde de honten schutten en bedekte de geheele brug. Morgens 7 tot 11 ure was niemand van *Ampezzo* naar *Brancaccio* komen, en om den weg bruikbaar te maken, moesten vele duizenden menschen aan het werk gesteld worden. In *Vals* deed een sneeuwval het zogenaamde *Badhuis* instorten. Terwijl de honten naar *Brancaccio* kwamen wist de dienstmeid een in de riep de honten terug te redden en te ontkomen.

Feb. : De nacht van den 5den op den 6den dezer was voor de bewoners van het dal Defereggen een nacht van angst en schrik. Den 3den begon het te sneeuwen, hetwelk tot den 5den voortduurde, in welken tijd de sneeuw 9 voeten hoog lag. Reeds den 5den Feb. des namiddags rolden de sneeuwwoopen (*Wind-Lawinen*) met een donderend gedruisch regts en links van het gebergte, en zulks duurde den geheelen nacht door. Het huis van den heer *Simon Gasser* werd geheel vernield; de bewoners werden onder uit de sneeuw gered. Een der sneeuwvallen nam den stal van den heer *A. Leitner* mede en sleepte al het vee naar de diepte; 8 koeijen en 9 schapen kwamen daarbij om het leven. In een anderen stal werden 9 koeijen gedood.

ENGELAND.

LONDEN, den 11den Maart.

Eergisteren avond is er weder een krankzinnige, zoo het schijnt, gevat, die naar men meent, op nieuw een aanslag tegen de Koningin en sir *R. Peel* in den zin had. Die persoon, een Schot, *Stephenson* geheeten, en van ambacht een wever, was op zijne reis uit Schotland herwaarts gekomen, en is aangehouden, omdat hij zich had uitgelaten, dat hij een gesprek met den eersten minister moest hebben, om dezen te beduiden, dat hij verplicht was de bestaande kerkelijke orde te veranderen; dat eene vrouw, gelijk thans in Groot-Brittanje het geval is, ongeschikt was te regeeren, en dat hij daaraan een einde zou maken. Bij dezen persoon is een aantal geschriften van godsdienstigen en staatkundigen aard gevonden. Men houdt hem, zoo als onze bladen zeggen, wezenlijk voor waanzinnig. Hij heeft voor den regter een verhoor ondergaan, en is bij voorraad in verzekering bewaard gesteld.

In de gisteren gehouden jaarlijksche vergadering der aandeelhouders in den Tunnel onder den Theems is bekend gemaakt, dat de passage voor voetgangers nog in deze maand voor het publiek geopend zal kunnen worden, en tevens besloten, den hertog van *Wellington*, die zich, van den aanvang in 1824 af, een groot bewonderaar en voorstander van dezen reusachtigen arbeid heeft betoond, tot bijwoning der plegtigheid en van een maaltijd, door de directie te geven, uit te noodigen. Uit het rapport bleek, dat de algemeene belangstelling in dit werk meer en meer was toegenomen, en dat gedurende het afgelopen jaar niet minder dan 40,000 personen, tegen betaling, den Tunnel hadden bezigtigd. De heer *Brunel* heeft de vergadering bijgewoond, de verklaring afgelegd, dat nergens eenige scheuren of verzakkingen gevonden worden, en den warmsten dank voor zijn onafgebroken ijver en goed beleid ontvangen.

Men heeft treurige tijdingen uit onze Westindische volkplanting Antigua, van den 13 Februarij. Dat eiland was den 10 door eene vreeselijke aardbeving geteisterd. Hr. Mjs. dok, vele openbare gebouwen en bijzondere woningen, waren geheel of gedeeltelijk vernield, en het zou verscheidene jaren duren, eer dat eiland tot dien bloei kon terugkomen, welke het tot dusverre had bereikt. Eenige personen hadden bij die ramp het leven verloren, doch derzelve getal was niet groot. Ook de eilanden Nevis, St. Kitts, Monserrat, hadden door de aardbeving geleden, doch niet zoo veel als Antigua.

Luidens ontvangen berigten van Haïti loopende tot den 17 Januarij, heeft er, des avonds van den 9 dier maand, te Port-au-Prince, de hoofdplaats van genoemd eiland, een vreeselijke brand gewoed, door welken een groot aantal huizen, ten deele met het zich daarbij bevindende ameublement enz., in de asch gelegd is.

Volgens berigten van Havanna, heerschte de gele koorts op eene zoo vreeselijke wijs te Guayaquil in Nieuw Grenada, dat de bevolking, welke op ongeveer 20,000 zielen geschat werd, tot 4000 was verminderd. Onder de slagtoffers telde men verscheidene aanzienlijke personen.

Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 97; Ned. 2½ pCt. 56½; 5 pCt. 103; Brazilië 80; Columbia 21¼; Spanje 21½; Portugal 41½. — De wissel op Amsterdam stond 12—3¼ à 4.

BELGIE.

BRUSSEL, den 12den Maart.

De kamer der vertegenwoordigers heeft Vrijdag een ontwerp tot prorogatie der wet aangenomen, waarbij het gouvernement geautoriseerd wordt om het brengen van eenige wijzigingen in de bepalingen des doorvoet wetlands.

Aan het eind der zitting heeft de minister van buitenlandsche zaken drie credietaanvragen gedaan. Twee daarvan betroffen de *Britsch Queen*, van welk stoomschip men een geruimen tijd niets meer vernomen had; het een van 69,000 fr. tot regeling van gedane uitgaven en een van 30000 fr. tot onderhoud van gezegden bodem, alhoewel dezelve gedurende het tegenwoordig jaar niet zal varen.

De heer *de Courmartin* is uit Parijs herwaarts gekomen en heeft zich gisteren gevangen gesteld.

De waarde der te Aken geroofde kerkgoederen wordt op 85000 daalders geschat. Naar men zegt zou de roover gevat zijn.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Maart.

Tijdens het jongste kort verblijf van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden binnen deze stad, heeft Hoogstdezelve zich wel willen verwaardigen, onzen stadgenoot Zijn Excellentie de Generaal der Infanterie *Baron Chassé*, met een bezoek te vereeren, hetwelk ongetwijfeld voor de grijze krijgsman even verrassend als streelend was, als zijnde dit voor hem het bewijs dat de veel geachte vorst geenzins was vergeten, de bewijzen van trouw, moed en standvastigheid aan Koning en Vaderland bewezen en inzonderheid in de velden van Waterloo en in Antwerpsch Vijfhoek zoo schitterend aan den dag gelegd.

Laatsleden Zaterdag avond tusschen 6 en 7 uren werd van hier in de rigting van het dorp Terheiden, een felle brand ontwaard. Naar wij vernomen hebben, heeft dezelve werkelijk onder gezegd dorp plaats gehad, en wel bij den landman *J. Roovers*, wiens huis en inboedel door de vlammen verteerd zijn, terwijl ook een kalf er bij omgekomen is. Aangaande de oorzaak van den brand en of de woning en meubelen geassureerd waren, hebben wij nog niets kunnen vernemen.

Naar men verneemt is van regeringswege een geregeld onderzoek ingesteld naar de oorzaak van het ongeluk op den spoorweg, tusschen Leyden en Haarlem van vrijdag ll.

Bij besluit van den 25 Februarij, heeft Z. M., uit overweging, dat er noodzakelijkheid bestaat, om maatregelen te nemen tot beperking der opzending van behoeftigen van Regeringswege naar de koloniale gestichten der Maatschappij van Weldadigheid, den minister van binnenlandsche zaken gemagtigd, om de werking van het 1ste art. van het Koninklijk besluit van den 12den October 1825 te schorsen, zoodra en zolang het belang van den Staat zulks zal vorderen, en het 3de art. van dat besluit ingetrokken en buiten werking gesteld. Het bedoelde 1ste art. houdt in, dat degenen, die onvermogen zijn om in hun onderhoud te voorzien, op hun daartoe aan de gemeente-besturen te kennen gegeven verlangen, zullen worden vervoerd naar de kolonien van Weldadigheid. Het 3de art. bepaalde, dat de aangehoudene bedelaars, des verlangende, terstond, en zonder daartoe bij vonnis veroordeeld te zijn, in een bedelaars-werkhuis of eene bedelaarskolonie gebragt zullen worden. Mitsdien zullen thans allen, die bedelende gevonden worden, in elk geval teregtgesteld worden, om volgens de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht gestraft te worden.

Genoemd besluit is door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, bij missive van den 6 dezer, aan de Gouverneurs der provincien gezonden, waarin door den minister, ten aanzien der voorloopige uitvoering van dat besluit, wordt opgemerkt:

1°. Dat voor alsnog geen gebruik zal worden gemaakt van de bij art. 1 van voormeld besluit verleende magtiging tot schorsing der opzending van vrijwilligers naar de bedelaarsgestichten, maar dat met die opzending vooreerst nog kan worden voortgegaan.

2°. Dat tot regelmatige uitvoering der intrekking van art. 3 van het Koninklijk besluit van den 12. October 1825, n°. 75, de directeur van de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid is aangeschreven, te zorgen, dat na den 20 dezer maand alleenlijk in de Ommerschans worden opgenomen degenen, die zich geheel vrijwillig daartoe hebben aangegeven, of die ter zake van bedelarij door den regter zijn veroordeeld geweest, en dat de opneming aldaar worde geweigerd van degenen, die gebruik hebben gemaakt van de bevoegdheid, vermeld in art. 3 van het Koninklijk besluit van den 12 October 1825, n°. 175, voor zoo verre het uit de signalement-staten niet duidelijk mogt blijken, dat hunne aanhouding en de door hen gedane keuze vóór den 21 dezer maand hebben plaats gehad.

In de *Leeuwarder Courant* leest men:

Groot zijn de veranderingen en verbeteringen, welke de binnenlandsche communicatie, zoo te land als te water, in deze provincie, in de laatste jaren heeft ondergaan. Nadat men in 1827 door het aanleggen van een straatweg van Leeuwarden naar de Overijselsche grenzen hiermede begonnen was, is in 1830 de straatweg van Leeuwarden naar de Steenhardsterbrug aangelegd welke in 1839, toen men hoop had, dat de provincie Groningen zich hierbij zou aansluiten, van daar tot Gerkesbrug bij Vissliet is verlengd geworden. Langer dan men gehoopt en verwacht had, hield het intusschen aan, dat de verdere plannen tot het aanleggen van straat- of padwegen van Leeuwarden naar Harlingen, en van een zijtak van den eersten grooten weg naar Sneek af tot Lemmer, ten uitvoer gelegd werden. Maar nadat deze in 1842 voltooid zijn, en het laatste gedeelte van Sneek tot den Lemmer in 1843 aanbesteed is, mag dit geweest, door de zorg van deszelfs bestuurders, zich in het bezit of in het vooruitzicht van een aantal middelen van vervoer verheugen, welke voor de binnenlandsche gemeenschap inzonderheid in den winter en bij ongunstig voor- en najaarsweder, van het hoogste belang is. In het zuidelijk deel der provincie, waarin tot dusverre weinig verbeteringen waren tot stand gebragt, is deze gemeenschap bovendien sedert 1841 aanmerkelijk bevorderd door eene geregelde stoomvaart tusschen de Dronkener, Slooten, Woudsend, IJlst, Sneek en de Joure; en op nieuw is de verwachting gevestigd, dat deze nog dit jaar

aanmerkelijk zal uitgebreid worden door eene dienst tusschen de Lemmer en Stroobos of Groningen, waardoor, voor deze laatste provincie, bij eene reis naar Holland, de doortogt door Vriesland, welke thans ook bovendien per Straatweg van Groningen over Leeuwarden naar Harlingen openstaat, op deze wijze gemakkelijk gemaakt zal worden."

— Men verneemt, dat den 2 dezer, te Bath in Engeland, overleden is de hooggeboren heer *George Godard Henri graaf van Reede Ginkel graaf van Athlone vrijheer van Amerongen* enz., in den jeugdigen leeftijd van 22 jaren en vier maanden. De titel van graaf van Athlone vervalt dien ten gevolge aan den graaf van Reede Ginkel, heer van Middagten, oom van den overledene.

— Uit Nijmegen schrijft men: » Laatstleden Dingsdag is door de arrondissement-regtbank dezer stad nitspraak gedaan in de zaak van den heer *Mr. E. J. van Gheyn*, grondeigenaar alhier, tegen het polderbestuur des Rijks van Nijmegen, tot het van waardeverklaring van zijn verzet tegen de uitvoering van een tegen hem uitgevaardigd dwangbevel, wegens weigering tot betaling van de door hem verschuldigde polderlasten. Bij gezegd vonnis is de opposant in al deszelfs middelen verklaard niet ontvankelijk, en niet gegrond in zijn gedaan verzet, met bevel, dat met de parate executie, tegen hem, opposant, bij het afgegeven dwangbevel bedreigd, zal worden voortgegaan; met veroordeeling voorts van denzelfden in de kosten. Naar wij vernemen, zal de heer van Gheyn zich in cassatie voorzien."

Een lid der Tweede Kamer, de Graaf van Rechteren, heeft een werkje uitgegeven, behelzende Beschouwingen over eene vereenvoudigde Huishouding van staat, en de daardoor mogelijke vermindering der uitgaven, in verband met de aanhangige voordragten van begrooting, benevens voorstellen tot eene verbeterde verdeling der lasten, tot verligting van de mindere klassen van ingezetenen in dit rijk.

De steller had deze beschouwingen en voorstellen aanvankelijk tot eene Nota in zijne afdeeling bestemd, doch zij erlangden daartoe te groote uitgebreidheid, en hij besloot ze aldus door den druk algemeen te maken. Hij zet op den voorgrond dat hij geenszins ten doel heeft de Regering te bemoeielijken, noch de plaats, door anderen bezet, in te nemen, zich bij iemand aangenaam of onaangenaam te maken; maar dat zijn eenig doel is, om zijn land van nut te zijn, de constitutionele Monarchie onder de Dynastie die regeert te behouden, de Koninklijke magt en de vrijheid des volks, die bij zoodanigen regeringsvorm onafscheidbaar zijn, te bevestigen.

Het doel van zijn geschrift is om eendragt te bevorderen, door aan te toonen, dat, zonder eene vereenvoudigde huishouding van den staat, 's lands noodzakelijke uitgaven niet kunnen gedekt worden en in groote trekken den weg aan te wijzen, die gevolgd zou moeten worden, om die huishouding daar te stellen.

De schrijver treedt nu in vele becijferingen, ten betooge dat de financiële en andere bezwaren moeten vermeerderen, indien de huishouding van den staat op den tegenwoordigen voet blijft. Thans wordt de geheele last der uitgaven, met uitzondering van de baten uit de O. I. en de Domein-tienden, te zamen 5½ miljoen beloopende, gedragen door het volk. De O. I. baat is echter, gelijk de ondervinding bewees, als zeer wisselvallig aan te merken, ja, bij de geringste verandering van prijzen en andere tegenvallende omstandigheden, zou die baat al ras in een te kort kunnen veranderen. Daarbij komt, dat het handels-tarief, vooral na het traktaat met België, wijziging behoeft, en die wijziging altijd zal moeten nederkomen op eene vermindering van inkomsten voor de staats-kas.

Die en andere te korten nu door verhooging van belastingen te vinden, zal tot niets leiden, dan tot verminderingen en inkrimpingen bij de rijken, en daardoor de middenklassen drukken en de armoede doen toenemen, zonder de som der inkomsten te vergrooten en het land aan grooten gevaren bloot te stellen. Ten einde dit alles te voorkomen, acht de schrijver het onvermijdelijk, dat de huishouding van den staat worde herzien, het bestuur bij die gelegenheid meer overeenkomstig gemaakt aan dat van andere constitutionele landen en de lasten beter, dan tegenwoordig plaats vindt, worden verdeeld.

Hoe meijelijk dit zijn moge, meent de schrijver dat men nu, eer het kwaad te ver is afgeworteld de handen aan het werk moet slaan, en acht hij zich althans verplicht daartoe zijne denkbeelden mede te deelen.

Hij is van oordeel dat, als men de staats-huishouding wil vereenvoudigen en verbeteren, men moet beginnen met de herziening der Grondwet. Dat de vorige herziening onvoldoende was, was voldoende gebleken. Eene nieuwe herziening is eens behoefte voor den staat. Het oogenblik om daartoe over te gaan is geschikter dan ooit. De zaken met België zijn geschikt en Europa is nog in vrede, de Natie hoezeer weinig tevreden, is rustig en zal gaarne zien, dat door de Regering ernstige pogingen worden aangewend, om haren toestand te verbeteren. Zoodanige pogingen zullen haar vertrouwen op dezelfde vermeerderen. Langer uitstel zou zeer verkeerd zijn. Het voorstel tot herziening meent de schrijver moet van de Regering uitgaan, en het zou te betreuren zijn, indien dit voorstel van welke andere zijde dan ook, plaats vond, of moest plaats vinden.

De schrijver geeft algemeene trekken op, welke zijns inziens, bij zoodanige herziening in aanmerking moesten komen. Hij gaat uit van het verlangen van niets meer in de tegenwoordige staats-huishouding te veranderen, dan volstrekt noodzakelijk is.

De volgende punten laten wij hier volgen:
Behoud der inderling van de provinciën, maar afscheiding van het Hertogdom Limburg van Nederland.

Behoud der constitutionele Koning's in de provinciën, met voorzetting van de onderwerpen, leiding der deliberatiën, ont-

wikkeling hunner denkbeelden, bestrijding van die van anderen, doch zonder stemming.

Behoud des noodig van de Gedep. Staten als Prov. Collégie van administratie, en medestemming van 's Konings Commissaris in dat collegie.

Wat de volksvertegenwoordiging betreft, Schrijver verneemt dat eene Kamer genoegzaam zou zijn, in een klein land als het onze, doch dat, indien men ook eene Eerste Kamer wil behouden, zij eene merkelijke wijziging zou behoeven, als: zamenstelling door verkiezing, benoemingen voor een bepaalden tijd, schorsing of ontbinding door den Koning, openbaarheid der zittingen, zittingneming van den Troons-opvolger in deze Kamer, niet-bezoldiging der Leden, enz.

Wat de Tweede Kamer aangaat, regtstreeksche verkiezing door de stemgerechtigden, verdeling van het rijk daartoe in districten, regt van ontbinding aan den Koning, bepaling van het getal leden naar de bevolking, maar niet minder te bedingen dan het dubbel van het tegenwoordige getal leden van de Tweede Kamer, de regeling van de uitgaven en middelen, en de verrekening derzelve, na door de Rekenkamer te zijn opgenomen, geschiedt bij de Wet, enz.

Een verantwoordelijk Ministerie. Afschaffing van den Staatsraad. Vermindering van het getal Geregts-hoven tot het volstrekt noodzakelijke.

Volkomen en onbeperkte vrijheid van godsdienst, gelijkstelling der geestelijken van verschillende gezindheden omtrent de bezoldiging en pensionering.

Bescherming van en toezigt over het onderwijs door de regering naar de wet. Bekostiging door het rijk van slechts eene academie. Goedkooper inrigting van het leger; meerdere concentratie van het verdedigingsstelsel. Betere inrigtingen voor de zeevaart.

Vereenvoudiging van de inrigting van het algemeen bestuur, in verband met de provinciale besturen of andere ondergeschikte autoriteiten.

Een middenweg tusschen de fransche huishouding en het provincialismus.

Ioensmelting van den waterstaat met de militaire genie. Verbetering der wegen door onkostbaarder middelen.

Afschaffing van veel omslagtigs bij de administratie der financiën; overweging van de behoeften der diplomatie, enz. enz.

Al deze en andere punten worden door den schrijver eenigermate omschreven en vervolgens de bezuinigingen nagegaan, welke daarvan het gevolg zouden zijn; te zamen zouden deze beloopten f 5,700,000.

De graaf van Rechteren stipt vervolgens de voorstellen aan, die tot betere verdeling van de lasten van den staat zouden kunnen strekken. Hij dringt aan op vermindering van het patentregt, weglating van de verhooging bij dat op het personeel, voor zoo veel de schoorsteenen aangaat; afschaffing van den accijs op turf en steenkolen; vermindering van den accijs op het zout; geene verhooging van regten op het zegel, de registratie, griffie en hypotheeken. — Daarentegen stelt de schrijver voor, eene matige verhooging van den suiker-accijs, eenige meerdere belasting van de fijne wijnen, het gedistilleerd, verkoop van de nog overige domeinen, tienden, enz.; verbetering van de loterij, waarvan de administratie te kostbaar is; enz.

De slotsom zijner berekeningen is, dat de middelen alzoo zouden verminderd worden met p. m. f 9,500,000, en dan nog zouden bedragen f 62,000,000, en het verschil tusschen deze en de behoefte ruim f 3,000,000 (na aftrek der door de grondwet-herziening verkregen bezuinigingen.)

Om die 3 miljoen te dekken, slaat de Graaf voor, de belasting op de inkomsten (als hoedanig hij reeds beschouwt de grondbelasting, patenten enz.) ook toe te passen op 1°. de pensioenen, wachtgelden en sinecures; 2°. op alle tractementen enz. uit publieke kassen voortvloeiende; 3°. op de inkomsten, uit leeningen van publieke aard voortvloeiende.

Mogt er tevens een middel bestaan, om de uitgaven van buitenlandsche fondsen, welke renten door Nederlanders worden genoten, te treffen, zou dat het stelsel van inkomsten-belasting bij ons volmaken. Inmiddels zal, evenzeer als de landeigenaar en de industrieel, de rentheffer van buitenlandsche fondsen betalen.

Op al de genoemde inkomsten zou eene belasting van 5 pCt. kunnen worden gelegd; doch met vrijbehoud van f 400 van de belasting.

Eene belasting van 5 pCt. op al de renten, op de staatsbegrooting nitgetrokken, beloopt f 2,272,704, die op de leeningen wordt p. m. geschat op f 500,000; die op de pensioenen, wachtgelden enz., op 550,000 en dus het noodige gevonden.

Geheel buiten aanmerking is nu nog gelaten mogelijke reductie van renten, de verbeterde opbrengst uit de O. I. middelen, na afbetaling van de Handelmaatschappij, en de mogelijke vermeerdering van het crediet van den staat.

De schrijver eindigt met deze voorstellen aan onbevooroordeelde toetsing aan te bevelen en het gewigt aan te dringen om het staatsgebow, voor dat het te laat is, op hechte, maar minder kostbare, grondslagen te vestigen, moed, vaderlandshelde en eenstemmige werking bij regering, vertegenwoordiging en volk aan te bevelen tot het schoone doel, dat hij zich heeft voorgesteld, tot behoud des Vaderlands.

Ter AMSTERDAMSCHER BEURS van H. Zaterdag werden ontzet: Ned. 2½ pCt. 56½; Id. 5 pCt. 100 elf zest.; Kansb. 26½; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 98½; dito 3½ pCt. 82½; Dom. Los. 100½; Handelm. 128 drie achtste; dito Nieuwe 4½ pCt. 109½; St. Ind. 5 pCt. 100½; Spoorweg op Haarlem 63½; dito Rotterdam 61; Spoorweg 95½; Haarlemmerm. 106; Rusl. 106½; dito in Hongr. 4 pCt. 90½; Inschr. in Assign. 6 pCt. 70½; Gort. van de O. I. Spanje 19½; Coup. 2½; Port. 41 een zest.; Polen Aard. 105; Amerika 6 pCt. 40; dito 5 pCt. 38; Louisiana 48; Philadelphij 5 pCt. 105; N. Y. 5 pCt. 105.

* Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen **ZOON**,
Vrouw **HENRIETTE IDA ENGELEN**, geliefde Echtgenote van
G. G. VAN DER HOEVEN,
2^e Li.-Ingenieur.

Breda, 13. Maart 1843.

Met Toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad.

GROOT VOCAL- EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

TE GEVEN DOOR DE HEEREN

J. A. TUYN

EN

GULOMY,

Op DONDERDAG DEN 16. MAART 1843.

In de Zaal van den Schouwburg te Breda,
DES AVONDS TEN 7 URE.

PROGRAMMA.

1° AFDEELING.

1. Quartetto of Septuor.
2. Air uit *Anna Bolena*, van DONIZETTI, gezongen door den Heer J. A. TUYN.
3. Fantaisie over het Lied *Lob der Thränen*, van DAVID.
4. Wiegenlied van VIOTTA.

2° AFDEELING.

1. Quartetto of Septuor.
2. Aria uit *La Juive*, van HALEVY, gezongen door den Heer J. A. TUYN.
3. Polacca Heroica, van LIPINSKY, voor de Viool, uitgevoerd door den Heer GULOMY.
4. Aan Laura, Lied van BASTRELLI, gezongen door den Heer J. A. TUYN.
5. Fantaisie Brillante, van HAUMAN, voor te dragen door den Heer GULOMY.

* Men verlangt iemand in de Provincie Noord-Brabant woonachtig, welke genegen zonde zijn, zich te belasten met het opnemen van Commissarissen, tegen te bepaalde provisie, in die Provincie, om de voldoende getuigenissen kunnen produceren van zandheit en activiteit.

Iemand hier op reflecteerende, adressere zich, met opgave in welke betrekking thans werkzaam, franco onder Lett. A. J. L. bij den Boekhandelaar G. W. TIELKEMEIJER, Vijgendam N°. 35, te Amsterdam.

* In den jare 1800 drie en veertig, den zesden Maart. Ten verzoeken van JOHANNA ABRAHAMS, Arbeidster en Weduwe van GEORGE FRIBER, wonende te Bergen-op-Zoom, ten dezen geadmiteerd om kosteloos te mogen procederen, bij Vonnis op request gewezen door de Arrondissements-Regtbank te Breda, in date zeventien Mei 1800 twee en veertig, behoorlijk geregistreerd, stellende op de na te melden dagvaarding tot haren Prokureur Mr. GERARD KLEYN, Advokaat en Prokureur bij de Arrondissements-Regtbank te Breda, en wonende aldaar in de Katerstraat, Littera D, N°. 66, alwaar zij Requirante mede regtens haar domicilie heeft, heb ik Ondergeteekende ADRIANUS HENRICUS HOLLANDERS, gepatenteerd Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Breda, en wonende aldaar, uit kracht en achtervolgens een Vonnis door mijne gemelde Requirante geobfundeerd bij meergemelde Arrondissements-Regtbank van den zevenden Februarij 1800 drie en veertig, mede behoorlijk geregistreerd, voor de derde maal gedagvaard: PIETER ABRAHAMS, Particulier, laatst gewoond hebbende te Bergen-op-Zoom, doch sedert den jare 1800 en elf afwezig en mitsdien mijn Exploit doende, zoo bij aanplakking van Kopij aan de Hoofd-deur van de Gehoorzaal van bovengemelde Arrondissements-Regtbank te Breda, alsmede aan die van het Stadhuis te Bergen-op-Zoom, tevens met de overgave daarvan aan den Heer Officier bij dezelve Arrondissements-Regtbank, aan Zijn Edel Achtbaren op het parquet in persoon Exploit doende, welke deze oorspronkelijke dagvaarding heeft gevisceerd, en eindelijk door dit mijn Exploit te doen plaatsen in de Staats-Courant en Brabantse Courant, overeenkomstig het voormeld Vonnis van den zevenden Februarij jongstleden. Om met Prokureur te verschijnen op Dinsdag den zesden Maart 1800 drie en veertig, des voormiddags ten vier ure, ter Civiele Audientie van de Arrondissements-Regtbank te Breda, zitting houdende in het gewoone Paleis van Justitie aldaar, in de Katerstraat. Omme aangezien de gedaagde op den vijftienden Februarij 1800 elf zijne woonplaats heeft verlaten om in de dienst van het Fransche Leger naar Spanje te vertrekken, en op den twaalfden Maart 1800 en twaalf, uit Pampeluna het laatst berigt van zijn leven heeft gegeven. — Aangezien er sedert dat berigt, meer dan twee jaren zijn verlopen, zonder dat de gedaagde verder iets meer van zich heeft doen horen, en ook steeds elk inpostell onderzoek naar zijn leven of dood, tot hier toe vruchteloos geweest. — Aangezien het alzo hoogst waarschijnlijk is dat hij

in den noodlottigen Veldtocht des Franschen Legers in Spanje, gedurende 1800 en twaalf, zijnen dood heeft gevonden, en over zalks regtens een gegrond vermoeden van zijn overlijden bestaat. — Mitsdien op voormelde dag, uur en plaats, voor gezegde Arrondissements-Regtbank te Breda, hetzij in persoon, hetzij bij gemagtigde te verschijnen, en van zijn aanwezen te doen blijken, en dat bij gebreke van dien, tegen hem gedaagde zal worden gevraagd, het derde verstek, en voor het profijt daarvan door de Requirante geconclueerd tot de toewijzing van haar vroeger bij request gedaan verzoek strekkende dat door welgemelde Regtbank voor Regt zal worden nitesproken, dat er regtsvermoeden bestaat van het overlijden des gedaagden, van af den twaalfden Maart 1800 en twaalf, en zij Eische-resse alzo geregigt, om zich als zijne eenige Zuster en Erfgename, uit kracht der Wet, in het bezit zijner Goederen en Regten te stellen, en die in hare naam te doen gelden, of wel daarop door die Regtbank pader te hooren bevelen, als regtens zal blijken te behooren, alles met condemnatie van de gedaagde in de kosten der instantie. De kosten van dit Exploit zijn gereserveerd achtiën gulden, vijftig cents. (geteekend) A. H. HOLLANDERS. — Lager Staat: Gezien H. L. MAARSCHALK. — Onder Staat: N°. 649, en debet geregistreerd te Breda, den zesden Maart 1800 drie en veertig, deel 19, folio 52, verso vak 4 en 5, houdende een half blad, geen renvoijen, gereserveerd voor regt tachtig cents, uitmakende met de 38 ocenten, eenen gulden tien en een halve cents. — De Ontvanger, (geteekend) J. SPOOR.

Voor gelijkloidend afschrift,
KLEYN, Procureur.

* Ten verzoeken van den Curator in het Faillissement van ADRIAAN TIMMERMANS, winkelier, wonende te Bergen-op-zoom, zal op Maandag den 20. Maart 1843 en volgende dagen, des middags ten 1 uur, ten huize van den gefailleerden in de Kremierstraat, ten overstaan van den Notaris J. F. VAN GOCH, residerende te Bergen-op-zoom, om KONTANT GELD aan de meestbiedenden in het openbaar worden Verkocht:

Eene groote partij WINKELGOEDEREN, bestaande onder anderen in: Spiegels, Schilderijen, Pendules, Glas-, Kristal-, Pleet-, Koper-, Tin- en IJzerwerk, Porcelein, Verlakt, Galanterien, Parfumerien en Kinderspeelgoed.

A. PIRON,

Fabrikant in STROOIJEN HOEDEN, in de Lange
Brugstraat te Breda,

maakt het geëerd Publiek bekend, dat hij heden te dezer Stede is aangekomen, met een mooi Assortiment STROOIJEN DAMES HOEDEN, als ook ITALIAANSCHEN en UITGEWERKTE HOEDEN. Alles tegen zeer civiele prijzen.

INLANDSCH VENSTERGLAS, Glazen Dakpannen, enz.

De Nederlandsche Maatschappij ter vervaardiging van VENSTER-GLAS, gevestigd te Dordrecht, berigt hiermede aan belanghebbenden, dat hare FABRIEK te Zwijndrecht, in volle werking is, om op eerste aanvraag te kunnen voldoen.

Zwijndrecht, Namens dezelve, de Hoofd-Directeur
6 Februarij 1843. S. E. SWEREN.

AVIS. — La PATE pectorale balsamique
DE REGNAULD AINE, pharmacien à Paris,
rue Caumartin, 45, ayant été CONTREFAITE dans
divers pays, L. FRERE, élève et successeur de
Regnauld aîné, déclare que suivant acte authentique il est le seul propriétaire de
la véritable recette de ce pectoral.

Pour éviter toute méprise, les consommateurs sont prévenus que cette pâte ne se vend qu'en boîtes scellées du cachet ci-contre.

Dépot dans toutes les Villes.

* Bij de Boekhandelaars H. PALIER EN ZOON, te 's Hertogenbosch, is heden gedrukt en uitgegeven:

- 1°. ALMANAK voor de Provincie Noord-Brabant, 1843. f 1.25.
- 2°. ALGEMEENE VOORWAARDEN behoorende bij de BESTEKEN voor de verschillende Rijk's Waterstaatswerken. f 0.25.
- 3°. Eene NIEUWE KAART (in 2 Plaatjes) van het Arrondissement Breda, en van een klein gedeelte van het Arrondissement 's Hertogenbosch, Provincie Noord-Brabant, bevattende alle Steden, Dorpen en Gehuchten, Polders, Grooten en Gemeenten, Wegen, Rivieren enz. in gezegde Distrikten, vervaardigd door N. DE GEUS, naar de authentieke stukken, en waarbij tot getuigenheid eenen oude originele Kaart van genoemd Arrondissement, door wijlen den Landmeter A. VERBEEK op de Schaaf van zijne algemeen gunstig bekende Kaart van de Meijerij van 's Hertogenbosch geteekend, makende laatstgemelde Kaart, met de bovenbedoelde Nieuwe Kaart, alzo een geheel van de Provincie Noord-Brabant. Zijnde deze Kaart getuigen en nauwkeurig bewerkt bevonden door den Heere Hoofd-Ingénieur A. DE GEUS, te 's Hertogenbosch.

Prijs f 4. — Gekleurde kaart.

NB. Van de Kaart van de Meijerij van 's Hertogenbosch zijn nog eenige Exemplaren voorhanden te Breda, bij de Boekhandelaars H. PALIER EN ZOON, te 's Hertogenbosch, f 6.